

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, http://www.socmin.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimo Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas siekiant įgyvendinti 2022 m. liepos 1 d. įsigaliosiantį Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.210, 3.224, 3.246, 3.250, 3.253, 3.254, 3.254¹, 3.257, 3.262, 3.264, 3.268, 3.269 ir 3.276¹ straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIV-888 (toliau – Įstatymas):

1) atsižvelgiant į Įstatymu atliktą Civilinio kodekso 3.246 straipsnio pakeitimą, kuriuo nustatyta, kad nuo netinkamo globėjo (rūpintojo) pareigų nušalintas gali būti ir laikinasis globėjas (rūpintojas), Vaiko globos organizavimo nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), numatyta laikinojo globėjo (rūpintojo) nušalinimo procedūros inicijavimo tvarka;

2) Įstatymu pripažinus netekusia galios Civilinio kodekso 3.262 straipsnio 2 dalį, kurioje buvo nustatyta, kad vaikų laikinoji globa (rūpyba) organizuojama pagal vaiko laikinosios globos (rūpybos) nuostatus, kuriuos tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota valstybės institucija, Nuostatai papildyti vaiko laikinosios globos (rūpybos) organizavimo nuostatomis;

3) atsižvelgiant į Įstatymu atliktą Civilinio kodekso 3.268 straipsnio 2 dalies pakeitimą, Nuostatuose pakeistas subjektas, kuriam turi būti teikiamas prašymas ir kiti reikalingi dokumentai dėl vaiko globos (rūpybos);

4) Įstatymu papildžius Civilinį kodeksą nuostatomis dėl kartu su asmeniu, norinčiu globoti (rūpinti) vaiką, gyvenančių vyresnių nei 16 metų asmenų ar asmenų, nesudariusių santuokos, patikrinimo, atitinkamai papildyti ir Nuostatai: detalizuoti dokumentai, kurie turi būti pateikiami teikiant prašymą dėl vaiko globos (rūpybos).

Siekiant teisinio aiškumo ir teisinio reguliavimo tobulinimo, įvertinus praktikoje kylančias problemas, Nuostatai:

1) papildyti nuostatomis dėl globėjo (rūpintojo) parinkimo be tėvų globos likusiam vaikui, nustatant, kad tai yra savarankiškas globos (rūpybos) organizavimo etapas. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu globėjo (rūpintojo) parinkimo procedūra neregamentuota jokiam teisės akte, todėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba), savivaldybėms bei globos centrams kyla vienodos praktikos taikymo problema, taip pat kyla rizika, kad ne visuomet gali būti atliekama skaidri geriausių vaiko interesus atitinkanti globėjo (rūpintojo) parinkimo procedūra, nes nėra apibrėžtų kriterijų ar reikšmingų aplinkybių, kurios turi būti vertinamos parenkant konkretų globėją (rūpintoją) vaikui;

2) atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu asmenų, norinčių tapti vaiko globėju (rūpintoju), šeimos steigėju, dalyviu, rengimo, vertinimo, konsultavimo ir pagalbos jiems teikimo tvarka neregamentuota norminiu teisės aktu, tik įtvirtinta rekomendacinio pobūdžio nuostatomis, siekiant kokybiškai taikyti vienodą praktiką, Nuostatuose įtvirtintas įgaliojimas Tarnybos direktoriui patvirtinti minėtą tvarką;

3) siekiant gerinti vaiko globos (rūpybos) priežiūros kokybę, Nuostatuose griežčiau atskirti globojamo (rūpinamo) vaiko aplankymo ir globos (rūpybos) peržiūros etapai. Išskirti konkretūs atvejai, kuriais, vaikui esant laikinojoje globoje (rūpyboje), ši peržiūra turi būti atliekama. Atsižvelgta į tai, kad pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą pagrindiniai globos (rūpybos) aspektai aptariami atvejo vadybos posėdžių metu, todėl minėta peržiūra būna labai formali, neretai vertintina kaip perteklinė. Ją keičiamomis nuostatomis siekiama pagerinti, todėl siūloma įtvirtinti ilgesnį terminą, per kurį turi būti pasirengiama globos (rūpybos) priežiūrai, t. y. surenkama papildoma aktuali informacija (iš ugdymo, gydymo įstaigų ir kt.), taip pat į procesą įtraukiamas globos centras, teikiantis paslaugas globėjui (rūpintojui) ir / ar globojamam (rūpinamam) vaikui;

4) atsižvelgiant į praktikoje kylančias problemas ir skirtingą jų sprendimo praktiką, kai teismo leidimas paaimti vaiką iš jo tėvų ar kitų jo atstovų pagal įstatymą išduodamas tik vieno iš tėvų ar kitų jo atstovų pagal įstatymą atžvilgiu (kai kitas vaiko atstovas pagal įstatymą nebuvo pripažinęs tėvystės / motinystės), Nuostatai papildyti punktu, nustatančiu konkrečius valstybės institucijų veiksmus, taip įtvirtinant teisinį aiškumą;

5) atlikti kiti techninio pobūdžio patikslinimai.

Priėmus Nutarimo projektą, pasirengimo vaiko globai (rūpybai) organizavimo, globėjo (rūpintojo) be tėvų globos likusiam vaikui parinkimo, vaiko globos (rūpybos) nustatymo ir vykdymo bei vaiko globos (rūpybos) priežiūros procedūros taps aiškesnės vaiko globos (rūpybos) nustatymą organizuojantiems subjektams. Nuostatai bus suderinti su Įstatymo nuostatomis.

Priėmus Nutarimo projektą, socialinės apsaugos ir darbo ministras turės priimti:

1) įsakymą „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. 56 „Dėl Vaiko laikinosios globos (rūpybos) nuostatų patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;

2) įsakymą „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. sausio 19 d. įsakymo Nr. A1-28 „Dėl Globos centro veiklos ir vaiko budinčio globotojo vykdomos priežiūros organizavimo ir kokybės priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

Nutarimo projektas (TAP Nr. 22-4634) be pastabų suderintas su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. Jis patikslintas pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos, Tarnybos, Nacionalinės teismų administracijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pastabas, o pastabos, į kurias neatsižvelgta, suderintos darbo tvarka.

Nutarimo projektą parengė Ministerijos Šeimos ir vaiko teisių apsaugos grupės vyresnioji patarėja Giedrė Mikalauskienė, tel. 8 652 17 286, el. p. giedre.mikalauskiene@socmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 31 lapas;
2. Suinteresuotų institucijų išvadų kopijos, 50 lapų;
3. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.

Giedrė Mikalauskienė, tel. 8 652 17 286, el. p. giedre.mikalauskiene@socmin.lt